

Kend din fremstillingspris på mælk

Som supplement til pjecen *Produktionsøkonomi Kvæg*, hvor der blandt andet bliver sat fokus på fremstillingsprisen på mælk, giver denne info nogle uddybende forklaringer og resultater.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Fremstillingsprisen er interessant at beregne, fordi den enkelte producent kun i lille grad kan påvirke mælkeprisen. Derfor er fremstillingsprisen den bedste økonomiske indikator for bedriftens konkurrenceevne. Hver øre der kan opnås mere i afregning, end der er gået til omkostninger ved fremstillingen, er ren profit.

Beregning af fremstillingspris for mælk

+ Stykomkostninger	
+ Kontante kapacitetsomkostninger	
+ Ejerløn	
+ Driftsmæssige afskrivninger	
+ Nettoforpagtningsudgifter	
+ Forrentning af kapitalindsatsen	
= Totale omkostninger	
- Afkoblet EU-støtte	
- Indtægter øvrige driftsgrene	
= Omkostninger til mælkeproduktion	
<u>Omkostninger til mælkeproduktion</u>	
Solgt mælkemængde	= Fremstillingspris for mælk

I beregningen af fremstillingsprisen for mælk skal samtlige omkostninger forbundet med produktionen, inkl. løn for ejerens arbejdsindsats og forrentning af egenkapitalen tages med. Beregningen af fremstillingsprisen er vist i boks 1. Den foretages ved at sammentælle alle andre poster bortset fra salget af mælk. Derudover tillægges en beregnet løn til ejeren og en beregnet forrentning af egenkapitalen.

Hele kapitalindsatsen forrentes til den samme rentesats. I forhold til at skabe værdi ud fra den investerede kapital, er egenkapitalen måske lidt mere tålmodig med sin forrentning, men den bør ikke ignoreres af den grund. Tværtimod bør formålet med at drive virksomhed være at forøge sin formue gennem et positivt afkast på den indsatte kapital.

Fremstillingspris og nulpunktsprisen

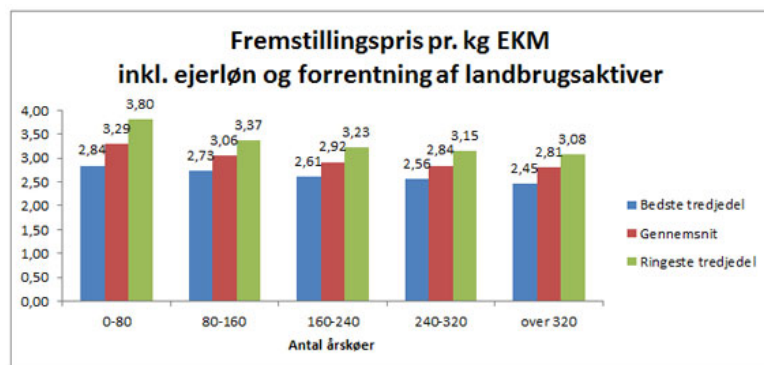
Fremstillingsprisen inkluderer alle omkostninger ved at producere, mens nulpunktsprisen udtrykker omkostningerne ved at producere ekskl. omkostningerne til aflønning af egen arbejdsindsats og egenkapitalindsats. Fremstillingsprisen skal landmanden interessere sig for, fordi den udtrykker bedriftens konkurrenceevne. Kreditorerne er især interesserede i nulpunktsprisen, fordi den udtrykker landmandens evne til at svare sine forpligtelser overfor dem. Den siger derimod ikke noget om landmandens konkurrenceevne!

Omkostningerne ved at fremstille 1 kg mælk er i dette års produktionsøkonomipjece beregnet på baggrund af regnskabsresultaterne. Årsrapporten omfatter alle forretningsområderne på bedriften, og det er ikke umiddelbart muligt at isolere mælkeproduktionen som forretningsområde. Implicit antages ved denne fremgangsmåde, at de øvrige forretningsområder leverer et nulresultat, hvilke naturligvis ikke er givet. Derudover vil udsving i eksempelvis prisen på salgsafgrøder fra år til år også føre til udsving fremstillingsprisen på mælk mellem de enkelte år. Derfor er denne fremgangsmåde kun et første skridt i beregningen af omkostningerne ved at producere mælk, og derfor bør man anvende Business Check, hvor indtægter og omkostninger fordeles mellem bedriftens forretningsområder, til at beregne omkostningerne ved at fremstille 1 kg mælk. Business Check giver derudover mulighed for at benchmark resultaterne med andre bedrifter.

Analysen kan for den enkelte producent bruges til at vurdere fremstillingsprisen, men det er i samme omgang muligt at vurdere, om aktivmassen er værdisat rigtigt. Resultaterne af Business Check Kvæg for 2010-regnskaberne var ikke tilgængelige, da produktionsøkonomipjecen blev udarbejdet. Det er årsagen til, at analysen er gennemført på baggrund af regnskabsresultaterne.

Beregningen tager udgangspunkt i de faktiske priser i 2010. Dog er renteudgifterne korrigeret, således at tab og gevinster ved finansielle forretninger er udignet til en forrentning af kapitalindsatsen med 4 %. Derudover er der indregnet en ejerløn på 300.000 kr. for bedrifterne med under 80 køer og 450.000 kr. for de resterende.

Der anvendes en fælles rentesats på 4 % for at få et ensartet billede af forrentningen af den bundne kapital i produktionen. Med en beregnet forrentning af hele kapitalindsatsen korrigeres der for de store forskelle i finansieringsomkostningerne, der primært skyldes en stræben efter at opnå lavere rente, mod til gengæld at påtage sig en kursrisiko. Derudover er formålet med beregningen, at vise omkostningerne ved at fremstille 1 kg mælk på lidt længere sigt.

Figur 1 - Fremstillingspris for konventionel mælk, stor race, inkl. ejerløn og 4 % forrentning af landbrugsaktiver. Rangeringen er foretaget efter opnået driftsresultat.

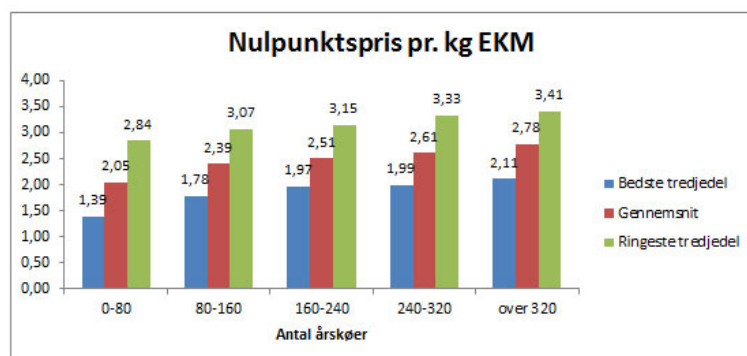
Resultaterne i figur 1 viser, at der er en faldende tendens på fremstillingsprisen ved større bedrifter, men samtidig at forskellen mellem bedste og ringeste tredjedel inden for hver størrelsesgruppe fylder væsentligt mere end størrelseeffekten. Bedrifterne er grupperet efter opnåede driftsresultat i 2010.

Som følge af logistiktillægget varierer afregningsprisen for gennemsnitsgruppen fra 2,34 i gruppen med de mindste bedrifter til 2,38 kr. pr. kg EKM i gruppen med de største. Derudover opnår bedste tredjedel – uanset størrelse – 1 øre mere pr. kg EKM end gennemsnitsgruppen.

Ingen af grupperne bringer – under de angivne forudsætninger – fremstillingsprisen under afregningsprisen, om end bedste tredjedel i gruppen over 320 årskøer er tæt på.

Nulpunktsprisen

Regnskabsresultater indeholder hverken ejerløn eller forrentning af egenkapitalen, og hvis man tager disse dele ud af fremstillingsprisen, får man nulpunktsprisen. Figur 2 viser dette.

Figur 2 – Nulpunktspris pr. kg EKM, konventionel, stor race

Af figur 2 ses det, at nulpunktsprisen for bedste tredjedel, uanset produktionsomfang, er lavere end den opnåede pris på 2,35-2,39 kr. pr. kg EKM. Det samme gælder gennemsnittet af gruppen med 0-80 køer.

De øvrige gruppers nulpunktspris er højere end den opnåede mælkepris, hvilket dermed viser, at driftsresultatet har været negativt. Driftsresultatet indeholder imidlertid forrentning af den faktiske gæld samt realiserede gevinster/tab på finansielle forretninger. Renteniveauet ændrer sig fra år til år, og det forventes, at de store tab på finansielle forretninger var ekstraordinære, og dermed ikke er en tilbagevendende begivenhed.

Sammenholdes figur 1 med figur 2, er en mulig konklusion, at nok opnåede bedste tredjedel positive driftsresultater, de var bare ikke store nok til at dække de omkostninger, der er ved produktionen på længere sigt. Derudover viser figur 1 et mere reelt billede af størrelsesøkonomien i form af fremstillingsprisen på mælk opdelt på forskellige produktionsstørrelser.